

نظریه‌های راهبردی

مؤلفین:

سرتیپ دوم دکتر ناصر شهلایی

سرتیپ دوم دکتر حسین ولی‌وند زمانی

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

زمستان ۱۳۹۵

سرشناسه
عنوان و نام پدید آور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست‌نویسی
یادداشت
یادداشت
موضوع
شناسه افزوده
رده‌بندی کسره
رده‌بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

: شهلائی، ناصر، ۱۳۴۱ - ولی‌وند زمانی، حسین، ۱۳۴۲
: نظریه‌های راهبردی / مؤلفین: ناصر شهلائی، حسین ولی‌وند زمانی
: تهران-ارتش جمهوری اسلامی ایران- دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا- انتشارات دافوس آجا، ۱۳۹۵
: وزیری، ۲۶۲ ص: مصور، نقشه، جدول، نمودار.
: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۶۳-۳۹-۸ : ۱۵۰،۰۰۰ ریال
: فیپا
: Strategic Theories : ص.ع به انگلیسی:
: واژه‌نامه، کتابنامه
: الف- استراتژی نظامی. ب- تاکتیک‌های نظامی
: ایران. ارتش. دانشگاه فرماندهی و ستاد. انتشارات
: ۱۳۸۸ ش ۹، ۱۶۲/۶ U
: ۳۵۵/۴
: ۱۸۰۱۶۵

عنوان: نظریه‌های راهبردی

مؤلفین: دکتر ناصر شهلائی، دکتر حسین ولی‌وند زمانی

ویراستار: حسین مومنی‌فرد

حروفچینی و صفحه‌آرایی: انتشارات دافوس

ناشر: دافوس آجا

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه قطع: وزیری

نوبت چاپ: اول

ویرایش دوم: زمستان ۱۳۹۵ (با تجدید نظر کلی)

چاپ و صحافی: چاپخانه انتشارات دافوس آجا؛ قیمت: ۱۵۰،۰۰۰ ریال

مسئولیت صحت مطالب با نویسندگان است.

کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و جزء اینها برای ناشر محفوظ است. (نقل مطالب با

ذکر ماخذ بلامانع است).

نشانی: تهران، میدان حر، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران.

تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۱۴۱۹۱

۱۱	فصل اول: کلیات
۱۲	بخش اول: مفاهیم کلی
۱۲	فرهنگ
۱۳	حاکمیت
۱۴	حکومت
۱۴	دولت-ملت
۱۵	جهانی شدن
۱۶	دفاع
۱۶	دفاع همه جانبه
۱۷	مشروعیت
۱۸	مقبولیت
۱۸	اطلاعات
۱۹	اطلاعات رزمی
۲۰	جنگ نرم
۲۰	جنگ رسانه‌ای:
۲۰	جنگ روانی:
۲۱	جنگ اطلاعات:
۲۲	جنگ سایبری:
۲۲	جنگ فرهنگی یا تهاجم فرهنگی:
۲۲	جنگ شبکه‌ای:
۲۲	جنگ الکترونیکی:
۲۳	جنگ رایانه‌ای:
۲۵	بخش دوم: مفاهیم راهبردی
۲۵	نظریه:
۲۵	رهنامه:
۲۶	رهنامه نظامی
۲۸	اطلاعات راهبردی
۲۹	تفکر راهبردی
۳۳	بخش سوم: مفهوم و ویژگی‌های راهبرد
۳۳	معنای لغوی راهبرد
۳۵	معنای اصطلاحی راهبرد

۴۶	بخش چهارم: عناصر و عوامل مؤثر در تدوین راهبرد
۵۴	بخش پنجم: اهداف و اهداف ملی
۵۴	آرمان ملی
۵۶	چشم‌انداز
۵۷	چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴
۵۸	چشم‌انداز علم و فناوری جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴
۵۸	هدف
۵۹	اهداف ملی
۶۰	هدف‌های نظامی
۶۲	بخش ششم: سیاست و سیاست ملی
۶۲	سیاست ملی
۶۵	سیاست‌گذاری کلی
۶۸	بخش هفتم: منافع ملی
۷۲	ابعاد منافع ملی
۷۶	بخش هشتم: قدرت ملی
۷۸	عناصر تشکیل دهنده قدرت ملی
۷۹	اقتدار ملی
۸۰	قدرت نظامی
۸۳	فصل دوم: ژئوپلیتیک، نظریه‌های راهبردی، ژئواستراتژی، ژئواکونومی و ژئوکالچر
۸۴	بخش اول: ژئوپلیتیک
۸۷	عوامل ژئوپلیتیک
۸۷	عوامل ثابت ژئوپلیتیک
۹۳	نظریه‌های ژئوپلیتیکی
۹۳	نظریه هارتلند (مدل زمینی)
۹۵	نظریه هارتلند جدید
۹۶	نظریه قدرت دریایی (مدل دریایی)
۹۸	نظریه قدرت هوایی (مدل هوایی)
۱۰۰	نظریه ریملند
۱۰۲	نظریه سیستم ژئوپلیتیک جهانی (کوهن)
۱۰۴	نظریه برخورد تمدن‌ها
۱۰۷	نظریه ژئوپلیتیک شیعه
۱۰۹	نظریه قیله عالم
۱۱۰	بخش دوم: ژئواستراتژی، ژئواکونومی، ژئوکالچر

۱۱۰		ژئواستراتژی
۱۱۴		عوامل مؤثر در ژئواستراتژی
۱۱۴		هدف ژئواستراتژی
۱۱۷		ژئواکونومی
۱۲۰		ژئوکالچر
۱۲۳		فصل سوم: سیر تکوین اندیشه‌های راهبردی و نظامی
۱۲۴		بخش اول: سیر تکوین اندیشه راهبردی در دوران باستان تا انقلاب صنعتی
۱۲۴		راهبرد در شرق باستان
۱۲۶		راهبرد در غرب باستان
۱۲۷		راهبرد در دوران قرون وسطی و ظهور اسلام
۱۳۳		راهبرد در عصر رنسانس
۱۳۴		راهبرد بعد از دوران رنسانس تا انقلاب صنعتی
۱۳۵		راهبرد در عصر سیهونالیسم و انقلاب صنعتی
۱۳۹		بخش دوم - سیر تکوین اندیشه راهبردی در دوران صلح مسلح و جنگ‌های عمومی
۱۳۹		راهبرد در دوران صلح مسلح
۱۴۱		راهبرد در دوران جنگ‌های عمومی
۱۴۴		راهبرد در عصر هسته‌ای و جنگ سرد
۱۴۵		مباحث راهبردی مورد توجه استراتژیست‌ها در عصر هسته‌ای
۱۴۵		بازدارندگی
۱۴۶		کنترل تسلیحات و خلع سلاح
۱۵۲		مدیریت بحران
۱۵۴		جنگ محدود یا عملیاتی
۱۵۷		بخش سوم - سیر تکوین اندیشه راهبردی در عصر جدید
۱۶۳		فصل چهارم: راهبردهای نظامی
۱۶۴		بخش اول: انواع راهبرد
۱۶۴		راهبرد ملی
۱۶۶		راهبرد بزرگ
۱۷۰		راهبرد کامل
۱۷۲		راهبرد نظامی
۱۷۵		رابطه راهبرد نظامی با رهنامه نظامی
۱۸۱		بخش دوم - سطوح راهبرد و تفاوت با تاکتیک
۱۸۵		تفاوت راهبرد و تاکتیک (رهکشی)
۱۸۸		بخش سوم - راهبردهای بازدارندگی

۱۸۸	 راهبرد بازدارندگی
۱۹۰	 اصول بازدارندگی
۱۹۲	 روش‌های بازدارندگی
۱۹۳	 بازدارندگی همه جانبه دفاعی جمهوری اسلامی ایران در مقابل تهدید ناهمتراز
۱۹۴	 انواع راهبردهای بازدارندگی
۱۹۴	 بازدارندگی هسته‌ای
۱۹۷	 امنیت دسته جمعی و پیمان‌های نظامی
۲۰۴	 تکیه بر سلاح‌های متعارف
۲۰۶	 بسیج مردمی و اتکا به نیروهای مردمی
۲۰۸	 بازدارندگی مبتنی بر «بیطرفی»
۲۱۰	 بخش چهارم: راهبردهای اقدام
۲۱۰	 تعریف راهبرد اقدام
۲۱۳	 راهبردهای تهاجم
۲۲۴	 بخش پنجم: راهبردهای دفاع
۲۲۴	 دفاع غیرعامل
۲۲۷	 دفاع عامل
۲۴۴	 بخش ششم: راهبردهای مشترک
۲۴۴	 جنگ هسته‌ای
۲۴۶	 جنگ غیرمتعارف غیرهسته‌ای
۲۵۳	 اتحادها و پیمان‌ها
۲۵۵	 واژه‌نامه

مقدمه تجدید نظر کلی:

نظریه، مجموعه منظم اندیشه‌ها، مفاهیم و طرح‌هایی است که برای پیاده کردن یک مفهوم، تدوین می‌شود. نظریه‌ها و چارچوب‌های ذهنی، محمل‌هایی برای حرکت‌های بعدی هستند. فرماندهان و مدیران با تکیه بر نظریه‌ها، یگان و سازمان خود را در مسیری خاص هدایت می‌کنند و با پیاده‌سازی نظریه‌ای صحیح، به اهداف مورد نظر دست می‌یابند و یا با انتخابی غلط، از رسیدن به هدف محروم می‌شوند. مقصد از نظریه‌های راهبردی^۱، به کارگیری یا خلق راهبردی مناسب جهت دستیابی به وضعیت مطلوب است. در این راستا، شناسایی مهمترین راهبردهایی که تاکنون به اجرا درآمده‌اند و آگاهی از شرایط و ریشه‌های هر یک از آنها، می‌تواند راهگشای تصمیم‌گیری‌های آتی باشد.

در این کتاب سعی شده است جهت آشنایی دانشجویان دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران با نظریه‌های راهبردی، ابتدا مفاهیم کلی و راهبردی مرتبط با راهبردهای نظامی تشریح شود و پس از بیان عوامل مؤثر در تدوین راهبرد، انواع راهبردهای نظامی جهت بازدارندگی و اقدام توضیح داده شده‌اند. در هر مبحث، برای تشریح هر یک از مفاهیم، سعی شده تا تعاریف متفاوتی که نظریه‌پردازان در آن موضوع ارائه نموده‌اند، بیان شود تا دانشجویان بتوانند شناخت بالنبیه جامعی کسب نمایند و با توجه به گوناگونی تعاریف، در پایان، تعریف واحدی توسط مؤلفان ارائه شده است و برای فعال‌سازی هر چه بیشتر ذهن مخاطبان، در پایان هر مبحث، تعدادی تمرین و سوال مفهومی، طراحی شده است تا پس از پاسخگویی دانشجویان، در کلاس مورد بحث قرار گیرند.

در چاپ جدید این کتاب؛ تجدید نظر کلی و اصلاحات و تغییراتی نسبت به چاپ‌های قبل انجام شده است که اصلاحات با بهره‌گیری از نظر اساتیدی که در طول چند ترم مبادرت به تدریس این کتاب نموده بودند انجام شده و همچنین مهمترین تغییر، حذف فصل مدیریت بحران است که توسط استاد معظم امیر سرتیپ دوم دکتر احمد مهرنیا تهیه و تدوین شده بود تا ان‌شالله در آینده تحت عنوان

کتابی مستقل چاپ و منتشر شود. همچنین مزید نمودن مواردی همچون ژنواکونومی و ژئوکالچر که می‌تواند در آگاهی دانشجویان موثر باشد از دیگر تغییرات این کتاب است. در انتها خداوند سبحان را شکرگزاریم که توفیق تألیف این کتاب آموزشی را به ما عنایت فرمود. مطمئناً امکان تقویت و بهبود این کتاب وجود دارد و از این رو، از کلیه استادان ارجمند، صاحب‌نظران محترم و دانشجویان علاقمند خواستاریم با ارایه نظرات و پیشنهادهای خود زمینه اصلاح و پربار شدن این اثر را فراهم آورند.

سرتیپ دوم دکتر ناصر شهلائی
سرتیپ دوم دکتر حسین ولی‌وند زمانی

www.ketab.ir